

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 1. listopada 1864.

List 31.

SVETLIČNIK.

Ajdovska deklica v Ameriki.

Doživel in zložil Fr. Pirc, misijonar.

Ko v indijanski Bog deželi,
Tukaj blizo Lakroá.
Ajdom, ki v temi živeli,
Milost sprebernenja da,

Je resnico kmal spoznala
Tudi dobra deklica.
Ktera veri se je vdala
Vsa iz celega serca.

Pridno se je naučila,
Kar kristjanu treba je,
Kerst in milost zadobila,
Zdaj pa čast Bogú daje.

Kmal gorečnost razodeva
Se v pobožni deklici.
Jo ljubezen Božja ogreva,
Tilje v sveti dušici.

Je pohlevna in ponižna,
Greha skerbno se boji,
Kakor rožca paradizižna
V Božjem verticu stoji.

Rada v cerkev je hodila,
Je molila prav lepó,
Jezusa čez vse ljubila,
In služila mu zvestó.

V boštvu, čistosti živeti,
Evangeljski svet spolnit',
In v nedolžnosti umreti,
Bil njen sklep je stanovit.

Taka čednost tu v pušavi,
Deklice! vam lep je zgled;
Bolj je anžel na višavi,
Kakor človek na tem svet'.

Njeni starši pa divjaki
Za Bogá ne marajo.
Govor jih od vere vsaki
Razdražuje prav hudó.

Večkrat zanje sem se trudil
Jih za vero pridobit'.
Učil, prosil, nič zamudil,
De b' jih mogel omečit'.

Pa besede niso zdale.
Le prevzetno govore;
Serca njih so kakor skale
Za spoznanje ble terdó.

Nisem nesel druj'ga sabo
Kakor žulaste peté,
Sam tolažil sem se slabo:
„Tak-le misjonarjem gre!“

„K' išemo zgubljene ovčice,
De rešili bi jih zmot',
In oteli njih dušice
V indijanski ti samot';

„Ene koj k nam pribežijo,
Drugim zoprn je naš glave;
Ene drujkrat se dobijo,
Druge pa beže od nas.

„Tak se Jezusu godilo,
Ko začel je bil učit',
Samarjane želel milo
Je za vero pridobit'.

„Perviô so ga bli segnali,
Drugic radi ga sprejmó,
So veseli poslušali,
Veri vdali se zvestó.“ —

Oča in mat' sta hčer ljubila,
Pa svetóst jimá ni všeč;
Ker je v cerkev skoz hodila,
Kmal odpeljeta jo preč.

Oča ročno vee pobere,
Ženo, hčer, in kar imá,
De b' se ognil mene, vere,
Se preseli dan hodá.

Divje tam živeti hoče,
V daljnem gojzdu brez Bogá,
Deklice pa slišat' noče,
K' se verniti prosi ga.

Žalostna tam prebivala,
Ko Izraelci v Babilon'.
Proti cerkvi je zdih'vala,
Kakor David za Sion.

V temnem logu tam žaluje
Ko samotna gerlica.
Dušo k Bogu povzdiguje
Iz ponižnega serca.

Vedno jo Bogá prosila,
De bi starše k veri vnel;
Serčno, serčno je molila,
De b' jo kmal v nebesa vzél.

Bog usliši kmal zdih'vanje,
Dá ji vse, kar kolj želi:
Njo v nebesko stanovanje,
Starše k veri preseli.

Govori v prostosti zlati
Eno jutro še pred dném:
„Poslušajte, oča, mati!
Kaj vam novega povém:

„V sanjah sem nocoj imela
Bla prikazen prav lepó,
Ktera mi je razodela,
De mi umreti skorej bo.

„Kmal kmal bom se poslavljala,
Moje truplo pojde v perst;
Vender zmíraj bom žal'vala,
Dokler Vas ne vmiije kerst.“

To je starše prav ganilo,
Božji klic poslušajo,
Serce se je omečilo,
Svet'ga kersta prosijo.

Deklica je obolela,
Se je vlegla v malo dnéh;
Smertna misel ni grenela,
Ker vesti težil ni gréh.

Starši jamejo žal'vati,
Svoje grehe objok'vat',
In na pot se pripravljati,
Bolao k meni pripeljat.

Na sanéh sta hčer peljala,
In jo meni izroč'ta;
Sta klečé obá jokala,
In za kerst me prosita.

Tak-le Božja milost sveta
Nejevernike meči,
Večkrat čudno razodeta
K veri zmožne jih stori.

Ko sta nauk razumela
In spoznala Božjo čast,
Sta z veseljem kerst prejela,
Greha studila pošast.

Deklica pa vsa vesela
Milost Božjo zdaj časti,
Ki nje prošnje je sprejela,
De ji starše prerodi.

Al že stiska jo bolezen,
Ji prihaja bolj hudó;
Božja sije ji ljubezen,
Zenin klice jo v nebó.

Ona v dviški se serčnosti
V voljo Božjo vsa podá,
Zadnje prejme še svetosti,
Je za smert pripravljena.

Si podobíc k sten' pripela
Zadnji je življenja dan,
Kakšen — vprašat' me hitela
Bil je teh življenja stan?

Zdaj svetnikov djanja, želje
Vse razložno ji povém,
Tud nebesko njih veselje,
Ji razkladam, koljkor vém.

Od ljubezni Božje vneta
Se clo smertti veseli,
Biti med nedolžne steta,
Priti k Zeninu želi.

Še ročice oslABLJENE
Meni, starišem podá,
Za dobrote zadobljene
Hvali 'z ginjen'ga sercá.

Nam je terdno obljubila,
De prosila bo za nas,
Naj nas čednost bi blažila,
Ajdje poslušali glas.

Šepne zdihke še polglasne,
Ze se loci dušica,
Prav lepó življenje vgasne,
Vterne se ko zvezdica.

Satan mora preč bežati,
Nima tukaj nič obrést'.
Treba se ji ga ni bati,
Bla je še nedolžna vést.

Angelec so pristopili
Na vošilo in poklon,
Lepo dušo so spremili
Med castjo pred Božji tron.

Nisem vidil katolika,
De bi živel tak svetó,
Ino tud se ne bolnika,
Ki bi vmiral tak lepó.

Duša tá je šla vesela
Brez zadržka v sveti raj,
Vene nar lepši je prejela,
Jo bo zaljsal vekomaj.

Menim, de zdaj ona prosi
Zlo za nas Gospod-Bogá,
Ki po ti pohlevni rosi
Rodovitnost veči dá.

Starši 'n drugi zdaj obilno
Lepi zgled posnemajo,
In neverni bolj številno
Sveti kerst prejemajo.

Verni oče ves začuden
Milost Božjo prav časti,
In za hčerjo iti struden
V vecno slavo hrepeni.

Nosi rožni venc *) na vratu.
In ga moli koder gré.
Prejšnja termo znancu, bratu
Med solzami dopové.

Po pušavi ajdov ise.
Dobre svete vsak mu dá,
Srečo vernikov popiše,
In jih k meni pripelja.

Tak - le Božja mi dobrota
Pomagavcev pridobi.
Terdovratnost hude pota
Zapustivši k men' bezi.

To prigodbo, ljubi znanci!
Popisujem vam zvesto,
De veste, kak Indijanci
Tu živé, merjô lepô.

Naj se milost Božja znani
In prečudna vere moč.
Ki se vidi nad Indijani,
Kadar zmôt jim zgine noč.

O de mogel bi jest Kranjcem
Indijane tje poslat'.
In vsim mlačnim in zaspancem
Za goreči zgleđ jih dat'!

O dekleta! posnemajte
Dobre deklice ta zgleđ.
In me iz Indje poslušajte,
Kakšen dajem jest vam svet:

Ktere Kristu ste neveste
In n-dolžne še zarés.
O bodite vselej zveste. —
Krono kaže vam z nebes!

Poslušajte učnike.
Posvečujte lepí stan.
Pridno glejte na svetnike.
Boljši bod' te dan na dan!

Le poniznost brez hlinjave,
In ljubezni zlati vir
Znamnje čednosti sta prave,
Duši dasta terdni mir.

Le poniznim Bog odpira
Vse zaklade iz nebes.
Božja milost jih podpira,
De pobožni so zarés.

Bog, kater' nikolj ne laže.
Bode vslišal vselej vas,
Če se serce vaše skaže.
De ponizno je zarés.

In v poniznosti sklenite
Varvat' belo lilijo,
Za'na Jezusa zvolite.
Njemu strežite zvestô.

Vi pa za-me tud molite,
De bi spolnil prav svoj stan.
Se na-me ne pozabite,
Ko pokoplje me Indjan.

Lakroá v Indii 1. vel. travna 1836.

Slovó romarjev od Matere Božje.

(Se poje na Planini. Zložil ?).

Zazvonilo je premilo,
Zvoni pojejo slovo;
Čas preteka, rane seka,
Serce mi je žalostno.

Kaj zas'jalo, solnce zalo,
Si zbudilo dneva svit?
Noč bi bila mi branila
Od Marije se ločit'.

Naj kdo tudi vse poskuša,
Res ni dražjega nikjér.
Kakor je nedolžna duša,
Ki je Jezus njen pastir.

Kakor seraf Bogu zvésta,
Hči je svoj'ga Stvarnika,
Jezusova je nevésta,
Tempelj svetega Duha.

Rožca tavšentkrat je srečna,
Jo napaja Božji duh;
Mana tam jo čaka večna,
Ker kerubov ljubi kruh.

De bi vender bolj spoznale
Čiste duše svojo čast,
Za ves svet bi ne menjale,
Kar jim dá deviška slast.

Kdor želi te sreče prave,
Naj se Jezusa derži.
Naj spolnuje vse postave;
Vsac'ga greha se boji!

Ktera hoče vselej imeti
Modre dvice zlahtno imé,
Mora za Bogá goreti,
Lampica vgasnit' ne smé.

Ktere pa ste že zgubile
Dragi biser čistosti
In ste pravo pot zgrešile:
Išite mirú vesti!

K Bogu urno se vernite,
Vse v solzah prosite ga,
S pokorjenjem grehe zmite.
De vam zopet milost dá.

Ves čas vašega življenja
Britke solze naj rosé,
De se reš'ite pogubljenja,
De vam sveti raj ne ugré.

Po keršansko vsi živite.
Bog vaš cilj in konec naj bo;
Bolj za dušo vsi skerbite,
Kot za časno, za teló.

V greh nikolj se ne vračajte,
Zatirajte hudo strast.
Vsih skušnjav se ogibajte,
Delajte Bogú na čast!

Pripravljajte se za večnost,
Dokler milosti je čas.
Vaša delaj zdaj gorečnost,
De bo dobro tam za vas.

Blagoslov vam pošljem Božji.
Vedno naj na vas lije,
De v Gospodu vsakter ložji
Tu živí ino vmerjé.

Ura bije, od Marije
Moram že slovo jemati.
Bog sam večin vé, al srečin
Pridem gor še, ljuba Mat'!

Kje števílo vsih, kar bilo
Romarjev še tukej je.
K' so jokali, pribežali
Na Planino k Materi.

Tu so bili; — povernili
Niso nikdar se nazaj.
Zemlja draga, Mati blaga!
Al te vidim še kedaj?

Tvoja roka pa otroka
Vodi, var'je naj povsod;
Ti v življenji, ti v terpljenji,
Ti mi v smerti Mati bod'!

Če zdihujem, se zročujem,
In se zadnjič tu solzim:
Bog te obvari na altarji —
Pa naj serce zapustim!

Serce moje naj bo tvoje,
Srota v dar ga tebi da,
Sem tak reven, pa pohleven:
Prosim, ne zaverzi ga!

Ne zaverzi, ne zaverzi.
Moj'ga revnega serca;
Ti ga hrani, ti ga brani,
Reši in zveličaj ga.

Naznanila

gospoda misijonarja Fr. Pirca do milostnega škofa ljubljanskega, prečast. gospoda Jerneja Vidmarja.

V Krov-Vingu v državi Minesota, 5. kim. 1864.
Prečastitljivi, Milostni knez in škof!

Iz hvaležnosti, da sem bil v knežje-škofijskem dvoru ljubljanskem tako priserčno, ljubeznjivo in po očetovsko sprejet, in za ondotno tako dobrotljivo in priljudno ravnanje z mano — me dolžnost veže, da svoje prvo misijonsko naznanilo tega leta preponizno ponudim Vaši knežje-škofovski Milosti, naj bi se ga ljubi misijonski prijatli v moji nepozabljivi domovini veselo vdeleževali. Naznanjam tedaj, da močni blagoslov Vaše knežje-škofofske Milosti, goreči spomin Vašega izverstnega duhovstva pri altarji Gospodovem, in vnete molitve za moje indijanske misijone mnogoterih pobožnih duš moje ljube domačije — vse to je iz djanja sv. Duha nar bolj vesel sad rodilo in je poslednji čas prav veliko dobrega storilo v moje obilno duhovno tolažilo.

Nazaj gredé iz Evrope sem prav srečno popotval in nenadoma prišel k svojim ljubim kristjanom francoskega, nemškega in polindijanskega misijona. Vsi so se razveselili, ko so me zopet vidili, našel sem jih stanovitne v veri in djanji, in opravili so še s spodobno pripravo prav pobožno velikonočno spoved.

Hvaljena bodi previdnost Božja, da o moji nepričujočnosti ni noben odrašen nepreviden umerl; dva moža v Krov-Vingu pa, ki sta duhovna prav potrebovala, sem na pragu v večnost še dohitel, katerih eden je še v dan mojega prihoda umerl po prejetih ss. sakramentih, drugi pa je dva dni pozneje, dobro za smert pripravljen, v Gospodu zaspal. Še drug primerljij me je močno veselil, da sem se povernil. Ko pridem v nemški misijon ob Plat-Riveru in obiskujem nekatere nemške deržine ob Misisipu, mi povedó, da neka nemška žena je za smert bolna ter za pljučnico že skoraj umira; berž tje hitim in najdem polno hišo jokajočih otrok in sosedov, ki so ženo milovali, da mora brez duhovne pomoči in tolažila umreti. Ko v hišo stopim, so nehale vse solze. Našel sem ubogo ženo v nezavednosti: dal sem ji najpred sveti blagoslov, in potem precej obiln datek iz svojega homeopatskega zdravilstva, namreč akonita. Kmaló nato se je zavednost tako dobro povernila, da se je lahko spovedala in prejela sv. poslednje olje, ko sem ji pa še v drugo tega zdravila dal, je do prihodnjega jutra čisto ozdravela in je prav pobožno k sv. Obhajilu pristopila. Ta žena me je že parkrat z veseljem in solznimi očmi zahvalila za otenje življenja in dušno očišenje; jest pa sem njeno hvaležnost obračal na pomoč iz previdnosti Božje, ktera vse okolišine in primérleje našega življenja v zveličanje naših duš obrača.

Ko sem bil vse misijone svojih belih katoličanov obiskal in dobro oskerbel, sem se podal na pot v svoje indi-

*) Rožni venc ali molek je roženkranc.

janske misijone, spremljan od dveh Indijanov, več kot 500 angleskih milj pota. Popotval sem nekaj po vodi, nekaj peš po prav težavnih potih; zlo obložen in okovarjen, v veliki poletni vročini, obdajan z velikimi komarji in terpinčen od njih strupenih zbadiljev, ves struden in oslabljen sem srečno prišel k svojim ljubim Očipvanom, in bil sem povsod tako priserčno in prijazno sprejeman, da sem lahko pozabil vsih pritežnost na popotvanji. V vsakem indijanskem misijonu sem najpred razdelil svoje darila, kakor navadno: možem malo tobaka, ženam šivank in sukanca (koncev ali cvirna), na pol golim otrokom koscev pisane robe za nove srajčice, svojim ljubim šolarjem pa kak dober grizljaj. Obiskoval sem nadalje pred drugim vse bolnike v tistem kraju in jih ozdravil s svojimi kaj dobrimi homeopatskimi zdravili po Božji pomoči skoraj vse prav naglo. To mi pristop k nejevernikom in kristjanom prav zlo zljajšuje. Za tim so nasledvale moje pridige z molitvami in petjem v milem indijanskem jeziku po dvakrat na dan. Ves drugi dnevni čas se je prav koristno obračal za šolo ali učenje odraslih otrok v branji, molitvah in petji. Svoje šolarje o misijonskih obiskovanjih učim, le kolikor mi čas pripusti, vendar pa pri Božji službi tako lepo pejejo, da meni in svojim staršem prav dopadejo in pretoči se marsiktera vesela solza.

To pot sem Indijanom veliko oznanoval, kako potrebna je katoliška vera, kakošne zveličavne nasledke ona ima, in pa kolike koristi in dobrote izvirajo iz sv. kersta. Vse sem jim spričeval iz besede Božje, iz živih zgledov nekdanjega in sedanjega časa. Zavračal sem svoje radovedne poslušavce tudi na znamtja, ki so se v prid njih spreobračanja na nebu prikazovale. V večer pred 28. tremi Kralji 1855 in zopet 1862 se je bil prikazal sv. Križ, postavljen v polnem mesecu, v prelepem rajskem sijanju, ovenčan z lepo mavrico. To verjetno naše indijanske nevernike ravno tako k Kristusovi veri kliče, kakor je nekaj prečudna zvezda na nebu tri modre iz jutrove dežele pripravljala Kristusa molit. To moje izlago so si naši Indijani tako k sercu gnali, da so me povsod prosili, naj pri njih ostanem in jih tako dolgo učim, da se bodo mogli za stanovitne kristjane kerstiti. To pa mi pri sedanjih preobilnih opravilih ni mogoče.

Razlagal sem jim pa tudi prikazen lanskega leta, ko se je bila 28. grudna, v večer pred nedolžnimi otročiči, prikazala prelepa moštranca z vidno hostijo v luni v lepem nebeškem sijanju. Rekel sem namreč, da Jezus — prijatelj malih — v dan nedolžnih otročičev z nedolžnim znamenjem na nebu dandanašnje neverske otroke ravno tako kliče k kerstu in na pot zveličanja, kakor je še na zemlji živeč male k sebi vabil in jim nebeško kraljestvo obetal. Nato mi je veliko indijanskih mater nosilo svoje male kerstit in Kristusu darovat. Prav rad sem jih sprejemal v imenu Kristusovem, in ko so mi divji starši zagotovili, da bodo svojim otrokom v veri nasledovali, sem jih z duhovnim prerojenjem sv. kersta kakor nedolžne jagojčice s priserčnim veseljem preselil k blaženi čedi Kristusovi.

Na tem prav težavnem pa silo tehtnem misijonskem popotvanji med divjimi Indijani sem prideloval prav veselega sadu. Veliko nejevernikov sem z Božjo pomočjo po dobro izvoljenih pridigah za trdno naklonil za sprejetje sv. vere, svoje katoličane pa sem dobro poterdil v spolnovanji verskih dolžnost; vendar pa sem malo odraslih kerstil, ker sem bil s preobilnimi misijonskimi opravili obložen, in nisem imel dosti časa, da bi bil nevedne divjake v verskih naukih zadosti podučil in kerstil. Sem pa prav veliko otrok povsod slovesno kerstil, ... katerih številta vendar tukaj ne povem, da kje ne zajdem v skušnjavo nečimerne dopadljivosti, ali pa v natolečevanje neblage hvaleželjnosti: Deus tantum sciat, qui operatur in nobis (le samo Bog naj ve, ki v nas dela), ker mi ubogi misijonarji smo le orodje v vsegamočni roci Božji, da so misijoni rodovitni.

Tukaj, si mislim, me bodo gotovo marsikteri teoretiški

gospodje teologi grajali in mojemu misijonskemu djanju oporekali, kaj da poprej keršujem divje neverske otroke, kakor pa njih starše. Veliko učenih bogoslovcev namreč tako djanje ali prakso prepoveduje, kajti taki otroci kerst onesvetijo, ako njih starši neverniki ostanejo, ker otroci ne morejo od neverskih staršev po katoliško odrejevani biti. Temu teologiškemu pravilu pa iz tisučerne skušnje nasproti stavim čversto in neoverzljivo poskušensko izjemo. Jest namreč, res da, pri vsih spreobračanjih divjih Indijanov vselej verski nauk pričnem s srenj-kim poglavarjem in oženjenimi možmi; vendar pa nar mlajši otroke vselej keršujem nar perve iz njih deržine, potem po stopnji njih brate in sestre, pa do staršev. Ta pot se mi vselej zdi naj hitrejši, da se neverska deržina ali pa cela srenja spreoberne in naši sveti veri pridobi. Že o začetku svojega misijonskega djanja pri divjih Otavancih in Očipvancih sem opazil, kako močno starši svoje otroke ljubijo, še prav posebno naj mlajšega, ki ga iz priserčnosti „zajčka“ (vobos) imenujejo. Mati svojega naj mlajšega otročiča vedno in vedno v naročji nosi, dokler ne more tčati; poljubuje, objemčka z vso priserčnostjo svojega majhnika, in ravno tako ljub je mali zajček tudi vsi družini. Ako je tak deržinski ljubljence keršen, je misijonarju lahko delo vso deržino k veri spreobrniti, ker vsi udje kake deržine iz serca želé lepe sreče svojega ljubljénčka vdeležiti se. S koperenjem pričakujejo časa, da bodo keršeni, naj je mali keršence živ ali mertev, ker z njim vred želé srečni biti.

Ako patak otrok pred kerstom v nejeverstvu umerje, potlej mati tako silno objokuje svojega zajčka, da se do kervi v roke grize, mož pa si iz žalovanja vsak dan skoz celo leto obraz očerni z ogljem, in vsa deržina žaluje za mertvim ljubljencem. Taki neverski deržini bi misijonar zastonj ponujal sveto vero in oznanoval prid sv. kersta ter njegove srečne nasledke povzdigoval, ker jim kerst odvzame upanje svojega ljubljénca v drugem življenji viditi.

Nekteri zgledi iz skušnje bodo moja na videz narobe, pa vendar nar boljši šego zastran kerševanja neverskih otrok še bolj opravičili. Leta 1841 grem iz svojega stolnega misijona pri Krivem drevesu (Arbre croche) v deržavi Mičigan pri divjih Otavancih na podružni misijon v Grand Travers zavoljo spreobračanja (divjakov), in naletim nejevernico na smertni postelji zavoljo presilnega žalovanja, ker ji je bila hčerka umerla.

Podučeval sem bolno v katoliški veri z vsem trudom in prizadevnostjo, ji nebesa in pekel popisoval, jo opominjal da naj sprejme vero in kerst, ter iskal pridobiti njeno ubogo dušo: pa ni bilo mogoče, — zmiraj je odrekovala iz tega vzroka, ker je njeno dekelce brez kersta v neverstvu umerlo. Umerla je iz ljubezni in žalovanja za svojim otrokom v neverstvu...

Drug primérlej, ki se kaj dobro podá k mojemu misijonskemu djanju, se je dogodil tukaj pred 3 leti. Prišla je tu sem indijanska neka deržina, zboli in umerje pa njen nar manjši otrok v indijanskem stanovanji blizo moje hiše. Vendar pa sem bil umirajočega otročiča na privoljenje staršev kerstil in ga keršansko pokopal tukaj na pokopališu. Njegova žalujoča mati je vsak dan hodila na grob jokati po mertvem sinku. Neki dan stopim k nji in jo vprašam, zakaj tako nezmerno žaluje za svojim otrokom. Ona pa mi je odgovorila: „Moj zajček je zmiraj tako rad — rad jedel in jest sem ga zmiraj dobro nasitovala; zdaj moj zajček že osem dni leži v grobu brez kacega živeza, — pač mora tedaj lačen biti, ker ne dobi nič jesti!“

Razjasnil sem ji, da merlič ne potrebuje nič živeza, ker v tihem spanji počiva, dokler ne bo sodnji dan zburjen, ter bo kakor lep angel živ iz groba vstal; — njegova lepa duša pa se v nebeški svetlobi pri ljubem Stvarniku vsa srečna razveseljuje, ter je zmiraj nasitovana in nikoli lakote ne terpi. Tako potolažena mi reče: „Če je tako, ljubi oče, ti prinesem tudi svoja druga otroka h

kerstu, in potlej sprejmeva vero in kerst tudi jest in moj mož, da vsi pridemo k mojemu zajčku v nebesa in ne bomo nikoli več lakote terpelii.

Tako je naj manjši otročič v moje tolažilo v kratkem času k veri in kerstu za seboj potegnil celo deržino.

Ne smem pozabiti, da bi še enega lepega, tukaj primérnega dogodka ne omenil.

V Grand-Travers-u na Mičiganskem pri Otavanih je živel prav imeniten nevérník s svojo ženo in deseterimi otročiči. Večkrat sem ga o svojem misijonarjenji obiskal in iskal ga z učenjem in spodbudovanjem za katoliško vero pridobiti; vselej pa mi je dal sumljivi odgovor: „Panima nagač — potlej pozneje.“ Obkrajšati „Panima nagač,“ dobremu možu svetujem: naj mi te svojega naj manjšega otroka precej zdaj dá kerstiti in ga velikemu Duhu darovati, pozneje pa vsak mesec enega večih otrok za njim, dokler ne pride versta na mater in na njega. Smeje mi dá roko privolivši; in tako se je res godilo. Mali ljubljencek je privabil blagoslov Božji v hišo, ker od tistega časa dobri starši nobenkrat keršauskega nauka zamudili niso in njih otroci so pridno hodili v šolo, in skoz leto, in dan je bila cela prav dobro podučena deržina čisto spreobrnjena, keršena in olikana ali civilizirana. Ker se je pa ljubezen te dobre deržine med seboj s keršanstvom še veliko bolj vnela, je rekla mati te deržine, da bi ne imela mirú, ako bi vse dni do konca življenja ne vidila svojih otrok skupaj pobožno živeti. Pridni mož je torej zidal dvastropno, toliko hišo za svoje otroke in vnuke, da s pomnoženimi mlajši vred do smerti staršev lahko vsi skupaj ostanejo. Pač vesel sem bil o svojem odhodu iz Mičigana, ko sem imel samo v tisti hiši štirideset katoliških oseb ene same prav pobožne deržine, ki sem bil vse jest kerstil. Deo gratias — hvala Bogú!

Tudi druge neverske deržine so posnemale zgled one oblagodarjene rodovine, in moja šega v spreobračanju nevérnikov je bila od Boga tako obilno oblagodarjena, da je bila imenovana srenja v dveh letih vsa katoliška. Enako se je godilo z družimi misijonskimi občinami pri Otavanih; v 15 letih je bilo spreobrnjenje skorej čisto dopolnjeno.

Ravno ta misijonska šega pri spreobračanju divjakov mi služi tukaj pri Očipvanih; odraslene začnem učiti, otroke pa precej kerševati, samo da mi starši privolijo. Tako vselej po naj krajši poti svoj namen dosežem. Misijonar mora delati z divjaki svojega misijona, kakor previden pastir s svojo čedo. V lepem novem ovčnjaku pripravi svojim ovčicam dobre piče za zimo, jih kliče in vabi notri: pa zastonj; tudi za brezovec ne marajo, da bi vanj šle, ker se jim bolj priteže prosto okrog letati in po navadi v zelenem pasti se. Obide pa pastirja dobra misel, vzame v naročje nar mlajšega jagujčica in ga nese v ovčnjak; mati beketá za svojim ljubljencem, zanjo gre oven, pa tudi vse druge enako storé ter gredo notri, kjer so mraza in volkov obvarovane, kjer jih ljubi pastir z vsem oskerbljuje, da pri dobri klaji prav zadovoljno živé. Po taki poti sem svoje ljube Otava-Indijane v Mičiganu v kratkem času z Božjo pomočjo spravil v ovčnjak Kristusov, in s to misijonsko šego upam tudi uboge divje Očipvane sklicati v občestvo svetnikov. Tukaj pa se odséda to delo veliko bolj počasi kakor tamkej, ker tukaj je moj nograd veliko večí, misijonski pomočki pa so veliko manjši, in tudi moja moč dosti slabéji memo tamkej; še zmiraj namreč sem tukaj čisto sam z dvanajst misijoni težko obložen, ki ni mogoče da bi mogel po potrebi vsim kaj. Ob koncu tega mesca se nadjam v pomoč pridnega č. g. Buha in dveh novoposvečencev, ki bodo z menoj delili težko misijonsko butaro. O ko bi mi Milostni knez in škof blagovolili sem poslati par gorečih aposteljnóv iz svojega preizverstnega duhovstva, potem bi doživel še to tolažilo, da bi pred smertjo vidil očipvanski narod spreobrnjen. Fiat, fiat!

Priporočevaje pa se v Vašo dobroto in milost, se z nar večim spoštovanjem podpisem Vaše knežje-škofovske Milosti prepokorni in prepodložni sluga

Francišsk Pirc, kat. misijonar.

Kjer je naj véca sila, Je Božja roka mila.

(Resnična dogodka iz dni francoske prekucije.)

Neštevilne strahovite morije pripoveduje zgodovina iz prežalostnih časov francoskega punta. Lasje se človeku jezijo in merzli mravlinci mu mergolijo po herbtu, ako sliši ali bere, kako so klali in mesarili v onih strahovitih časih nečloveški trinogi nedolžne žertve. Če pa je Božja previdnost tudi pripustila take gnjusobe, je vendar v sredi najhujših nevarnost marsikakega resila po očitnem čudežu gotove smerti, in s tem poterdila staro-veljavni pregovor:

Kjer je naj véca sila,
Je Božja roka mila. —

Zmed stotero izgledov náte, blagi bravci naše spoštovane „Danice,“ tukaj-le eno resnično dogodka iz unih časov. —

Zazoril je bil v zgodovini kervavo zaznamovani dan 2. kimovca 1792, dan o katerem je bila zlasti po pariških jetnišnicah grozovitna in splošna morija, pravo mesarsko klanje. Ne obdivjana, ampak resnično obsedena je mogla biti tisti strašni dan pariška kervoločna derhal. Ravno tega jutra zvé Marjeta Bizard, mlada gospa premožnega pariškega mestjana, da tudi njen preljubljeni spovednik, pater Evstahij, je umorjen v karmeliškem samostanu. Pater Evstahij, sin nekega kraljevega strežeja, je slovel kakor nenaavadno vnet in goreč duhovnik; bil je toraj od vsih, ki so ga poznali, neizrekljivo ljubljen in spoštovan. Bolj pa, kakor morebiti vsi drugi, je čislala gospoda omenjena Marjeta. In kaj bi ga ne? Sej on je bil njen v pričetku nesrečni zakon v srečnega spremenil, ker je s svojo gorečo zgovornostjo, pa tudi z lepimi krotkimi opominimi njenega lahkomišljenega, faladračastega in zapravljivega moža v čast vrednega, marljivega, varčnega in zvestega moža prerodil. Marjetina hvaležnost je bila toraj silo velika, neizrekljivo toraj tudi njeno prestrašno zavzetje in njena serčna bolečina pri naznanilu o strahoviti smerti njenega „angela varha“, kakor je namreč patra imenovala.

Marjeta je bila prava, iskrena katoličanka, žena močnodušnega značaja. S samim jokom, s praznim tarnanjem si ni upala vtolažiti žalosti svoje, kaj več hoče in mora storiti. Njen sklep kmalo dozori. Ker ni mogla umorjenemu spovedniku z drugim več pomagati, je hotla mučenika saj v smerti častiti ter pripraviti mu spodoben grob. Al kako zamore kaj tacega? Obsojence očitno spoštovati ali celo slovesno pokopavati je bilo ravno toliko, kakor radovoljno sam dati glavo pod rabeljnov meč. — Drugo si toraj Marjeta izmisli. V njeni hiši je stanoval tačas po vsem Parizu dobro znani in zlo čislani ranocelnik, gosp. Makarij Framont, ki je bil tudi iskren prijatelj Evstahiju. Marjeta se posvetuje z doktorjem, kako bi zamogla dobiti mertvo truplo ranjega spovednika, da bi ga zakopala v svoji podzemljski kleti tako dolgo, dokler bi se časi ne spremenili in dopustili spodobni kristjanski pogreb. Framont si izmisli kmali dobro zvijačo. Sklene namreč, truplo mertvega karmelita poiskati ter ga kupiti, češ, da potreboval bi ga za anatomisko preiskavo in svojo umetnost. Njemu kakor občeznanemu zdravniku se je dalo kaj tacega brez težave in brez vsega suma doseči; Marjeta z veseljem dober svet poterdi, in ranocelnik zdajci prime klobuk in palico ter se brez pomude odpravi na pot. —

Trupla umorjenih so vlačili takrat dalječ zunaj Pariza v globok skalnat prepad, imenovan „Fosse,“ kamor so jih brez vsega cerkveuega obreda in tudi zagréba metali kakor

poginjene žvinčeta. Framont hiti v ulico, ki je deržala proti jami, „Fosse“, in sreča mu je prijazna; na enem izmed prvih vozov, ki so peljali umorjene mertvece, zapazi truplo svojega nesrečnega prijatla, spoznavši ga po protijemu zasukanem, blagem, s kervjo oblitim obličju. Serčno stopi k vozu in pravi, da rad bi si kupil kacega mertveca za svoje potrebe. V hipu ga obsuje poživljena truma pijanih rabeljnov. Eden zamolklo zakriči va-nj in reče: „Pravo! vidim, da tudi ti si izmed naše verste, brate krispušavec; zatorej se ti bo tudi po bratovsko postreglo. Al čuj! z enim mertvecem ni nič, vse moraš vzeti, celo našo voznino, kar jih tle gor imamo; poštenega števila jih je deset, in vsacega dobiš za mersev denar, za stari cekin, edino kar je iz starih časov še za rabo.“ —

Komaj zmaga doktor znotranjo grozo o takem divjem besedovanji, vendar pa zasučé po vetru plajš in s srečno ponarejeno sirovostjo pravi: „Vi ste vse preveč dobri in postrežni, bratci! — Mož beseda! tu je moja roka in kupčija veljá! Nate deset cekinov, ker pa zdaj za takrat le enega trupla potrebujem, vas prosim, družih devet tirajte naprej, ter jih zdegajte na moje plačilo v „Fosse.“

S satanskim krohotom pohvali pijana derhal besede doktorjeve, Framont jim našteje denar, in oni mu ukažejo, naj si zdaj zbira po prosti volji. Z umno zvijačo zaznamva truplo zaželenega mertvega karmelita, in brez vsega ugovora ga mu denejo z voza na tlak. Dva najeta težaka zdajci vzdigneta merliča na široko desko in neseta ga z doktorjem domú. Položivši merliča sred izbe urno doktor težaka z dobrim plačilom odpravi, potem pa koj hiti Marjeti naznanit srečni izid svoje dosti nevarne kupčije. Polna žalnega veselja hiti blaga gospa z ranocelnikom v njegove sobe, da bi vidila obličje svojega prepoštovanega spovednika še enkrat v smerti, in tudi osnovala priprave za začasni njegov pokop. Al kako neizrekljivo je bilo zavzetje Marjetino in doktorjevo, ko se o njih vstopu v sobo pater Evstahij z deske, na kateri je ležal, sicer s kervavim obličjem in zamazano obleko, vendar pa čverst in zdrav vzdigne, na kolena šine in s proti nebu povzdignjenimi rokami in iz globočine duše Boga za rešitev prične hvaliti. Veselja presunjena tudi Marjeta in Framont poklekmeta, sklenivša se s hvalno molitvijo otetega prijatla. Čez dolgo še le karmelit vstane in zdaj z naj gorkejšimi in naj iskrenejšimi besedami izreče tudi zahvalo svojima rešenikoma, ob enem pa čudoviti primerljaj tako-le razjasni:

„Že je bila morivna sekira zaslepljenih, napol zdvijanih in pijanih grozovitnežev veliko mojih bratov in soterpinov poklala in jih na mostovž skupaj navlekla; že sem bil, slednji trenutek enake osode pričakovaje, svojo dušo milosti Stvarnikovi izročil, ko mi hipoma nekaj, sladko in prijetno ko angelski glas, prav razumno na ušesa zašeptá besede: „„Bodite priprosti kakor golob in modri kakor kače.““ — Začudeno poslušam, pa po kratkem ponehltjeju pravi kakor z višav doneč ravno taisti glas: „„Zverni se na tla med poklane sobrate!““ Nanagloma šinem iz svoje izbice, in ne da bi me bil kdo zapazil, padem med merlice. To me je rešilo. Tu tedaj sem ležal med kervavečimi trupli, ki so trepetaje pojemali zadnje zdihe. Kmal navlečejo novih poklanih žertev; namečejo jih poleg mene in na mene, in kmali sem bil čez in čez s kervjo polit. Tam sem ležal precej dolg in strahovit čas; zavednost me zapusti, in še le takrat sem se zopet zbrihal, ko se je pričelo nakladanje na vozove. Bog mi je dal moč, da sem skoz in skoz zamogel ostati potajen. Bil sem tedaj kakor mertev k mertvim pristet in z njimi vred na voz trešen. Ali težko kaj bi mi bila poslednjič vsa zvijača pomagala, zakaj v prepad „Fosse“ zadegan bi bil našel ondi gotov pogin, ako bi me vidva s svojo nepoplačljivo dobroto in skerbo ne bila rešila.“ —

Pater Evstahij je ostal potem nekoliko časa pri svojih dobrotnikih v Parizu prikrit, in z njih pripomočjo je pobegnil kasneje srečno iz Francoskega. Po ustanovljenem miru

in redu se je vernil zopet v Pariz, kjer je živel, zvest svojemu poklicu, še mnogo let zdrav in zadovoljno. Svojim dobrotnikom je bil serčno hvaležen do zadnjega trenutka svojega življenja, in ko umerje, zveršila je blaga Marjeta Bizard svoj že pred mnogo leti — v strašnih kimovcovih dnevih storjeni sklep; preskerbela je namreč svojemu duhovnemu učniku in prijatlu slovesen pogreb in vredno zadnje počivališče na pokopališu „Père Lachaise“, velikem mertvaškem mestu pariškem.

Poslovenil Rodoljub Podratitovski.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Naprej, naprej! se vpije povsod in prepéva celo: Naprej zastava slave! Slovenec pa tudi gre naprej ali vsaj želi napredovati, želi se olikati in izobraziti v lepih vednostih in umetnijah. Léto na léto se šole polnijo in čedalje več prihaja radovedne ali vedoželjne mladine iz vsčh krajev mile naše Slovenije. Samo na gimnazii ljubljanski je neki učencev 735 — toliko, da vse šole latinske — razun IV. in VIII. — so dvoje, v vsem skupej torej 14 razredov. V I. lat. šolo se jih je bilo oglasilo 154, in 13 so jih mógli izmed teh spustiti, ker zanje prostora ni bilo. Veselo je slišati, da tako vrejo skupaj slovenski mladenči v šolo; žalostno pa, da jih sprejeti ne morejo in jih pošiljati morajo iz Ljubljane — naprej! V Kranju se jih je bilo od konca le 26 oglasilo v I. razred. Zakaj tako malo in ali so vzroki tega le vnanji, ali tudi notranji, tega ne vemo. Prav pa bi bilo, da bi se ta rec premislila in prevdarila, ker tolika množica, kolikoršna je na ljubljanski gimnazii, ne bo móгла dolgo skupej ostati in se od več strani še razodevajo želje, naj bi se druga samostojna gimnazija napravila v Ljubljani kje pri sv. Jakopu, ter sklenila z ondotno samostojno normalko v prid in blagor slovenskemu narodu.

Slovstvo. Veckrat je bilo slišati, kako včec je bil preizverstni in čisto izvorni „Pogovor od spovedi“ tistim, ki so ga nasproti prebirali v „Danici.“ Gospod pisavec M. Smolej je dal nekaj malo iztisov posebej natisniti in le kacic 30 je na prodaj pri Gerberji (po 40 kr.); kdor želi to dobro in lično kujzico skupaj imeti, naj torej hiti pónjo. Pač potrebno bi bilo kaj takega zlasti v vsaki farni bukvarnici. — Omenimo pa naj o tej priliki, da od ravno tega čverstega pisatelja pričakujemo v kratkem enako mičnega in podučnega pogovora o drugi ne manj potrebni in rabni tvarini. Take vérsko-nravne obravnave, v katerih se o današnjih omehljivih časih resnice, dolžnosti in zapovedi svete katoliške Cerkve neoveržljivo vterjujejo, jasno in v prijazni podobi razlagajo, so sedaj času popolnoma primérne in silo potrebne. „Danica“ hodi po čitavnicah, gostilnicah, in pride mnogim v roke, ki se po tujih časnikih lahko škodljivega strupú, veri in njenim naredbam nasprotnega duha navzamejo: vsak previdni je torej gosp. Smoleju iz serca hvaležen, da si je tako primérne tvarine in tako prijazno obliko izvolil, s čimur veliko svojih rojakov v dobrem poterjuje. —

Ker nam je znano, kako prijubljene so mnogim gosp. Pircove pesmi, smo dali dolgo in spodbudno pe-em „Ajdovska deklica“ v današnji „Danici“ posebej natisniti in dobiva se pri Gerberji (po 2 kr.) Dobiček bo za Pircov misijon. Za dijake in druge ljubivce lepih poezij je ravno ondi že od poprej tudi nekaj posebnih iztisov dveh družih daljših pesem, pripravljenih za deklamovanje v solah in drugod.

Slovincem tako dražih bukev Getzemani in Golgota tretji natis je ravno zdaj prišel na svitlo in se dobiva pri G. Gerberji, kateri ima zraven družega tudi zalo-go šolskih bukev za začetne šole.

S Kerke. R. Kjer verhunske ledine, korinske pečine in starograjske razvaline v enomer zró proti beli Ljubljani,

po gorenskih širinah in snežnih kopéh, ter po daljnih dolenskih gorinah. Kjer po vitih podzemeljskih žlebovih zgornje dolinske vodne ponikve po neštevilnih izvirkih zopet vevrajo izpod Kala. Kjer si Kerka po temni visoko obokani jami med skalnatimi stenami, ki so njega dni s paljenji in morjenji kervoločnega turčina tolikanj odmevale milega joka in stoka keršanskih begunov, bobneče in šumeče koplje predór, in se po 40 seznejev globocih vertincih zliva ponožno in tihotno v strugo široko, da kmalo v materno naročje sprejme bistro Póltarico in hladno Lipovko, vmes pa tudi čeravno bolj kalnemu blatnemu „Bregu“ zatornic ne stavi, in se potem po Kerški dolini zdaj vije počasno po globocih tomunih, zdaj peneče vali čez visoke slapove proti beloprodnim savskim bregovom. Ondi veličastno kraljuje na holmu edina na zemlji slovenski romarska cerkev ss. Kozma in Damjana. Slavita mučenca, imenitna dušna in telesna zdravnika sta si v znožji tihotne Kerške doline sredi med ubožnostjo in zadovoljnostjo izvolila častiti sedež, da kakor Kerka z neusahljivimi studenci napaja dolince in gorjane, tudi ona dva pomagata domačim in ptujcem, ako se v sili in nadlogi kakoršni koli s ponižnim zaupanjem njima priporočajo, to Božjo pot obišejo. — Začetek skoro slednje romarske poti se izpeljuje iz kake čudovitne dogodbe, ki se je ohranila ali po izvirnih pismih ali pa po jezicah v pozne in pozne rodove. Kdaj in kakovo čudo da je kerški romarski poti dalo pričetek, nam zakriva temna starodavnost, ker, čeravno se razne prigodbe ljudstvo po pripovedovanji obdržuje v spominu, je vendar serpa nemilost neugodnih okoliščin stare listine skoro vse obsojila v pogin med prahom in pepelom. Pa da tudi začetne čudovitosti niso ravno za terdno znane, o mogočni priprošnji ss. Kozma in Damjana nam spričuje brez števila v poznejih časih po čudu zadobljenih milost in dobrot, in kdorkoli je kdaj že na Kerki bil, se je lahko prepričal, koliko zaupanja da imajo še dandanašnji verni Slovenci do ss. Kozma in Damjana, in dokler se bo presveta nekervava daritev na katoliških altarjih opravljala in bo verna množica z mašnikom vred pobožno molila: „Communicantes et memoriam venerantes . . . ss. Cosma et Damiani.“ — tako dolgo naj ta zaupljivost v njihovih srcih ne samo se budi, ampak naj vedno raste in živi. Res, da je bila nekoliko let sem jela nekako pojemati gorečnost Slovencev za Kerško romarsko pot, in da svet, če ravno na vse plati bolan in stiskan, ni nič več tolikanj maral leka in pomoči iskati pri ss. Kozmu in Damjanu, in da so bile poslednje božjepotne množice proti nekdanjim romarskim trumam le pičlostevilne, ker stari ljudje pripovedujejo, da se je njega dni romarjev kar vse terlo. Ali temu je bila ta in una neugodnost kriva. Poglavitni vzrok tega pnehavanja je bil, da poprej so Zatiški mnih oskerbovali Kerško faro, in so toraj romarjem na vse plati lahko postregli, kar se po zatertem samostanu ni moglo več tako goditi. Nadalje kakor drugod, jo je tudi po naši domovini pobožnost ukrenila z navadnih Božjih potov na druge nove, in naposled kakor drugod, je tudi po slovenskih pokrajinah kužni puh znimarne verske zanikave palil častno minulost in neobčutna dremotnost je zgnjiladila prejšnjo čverstost. Ali vendar, vkljub vsem tem neprilicnam romarska pobožnost do varhov vsih betežnikov in nesrečnikov se ni ugasnila, in kakor mogočna reka, akoravno se ji o hudi susi splitvi valovje, in se vidi kernicam njenim do dna, vendar popolnoma nikdar ne vsahne: so se tudi romarske trume še zmiraj od vsih strani na Kerko na Božjo pot obetale in podajale, česar se vsak lahko prepriča, ako o shodnih dnevih pride na Kerko. Kadar mine letnega časa četertinski obrok, kedar te pridigar in pratikar opominjata z ribo, da ustom je post, presv. Trojici pa bodi zahvala in prošnja ter kes: glej, tu doli od Prestrane zadržema prihaja s culo in z brešnom čversti sin gorenskih ravnin, in berdin in zlasti jeseni, ko urne dolenke ščurek s sladkim grozdem proti Kerki natira, takrat posebno jo go-

renske pete jaderno proti naši dolini pomičejo, hladit si pekoče serčne rane z zdravilom pobožne romarije. — Kadar za prečastitim praznikom vstajenja Gospodovega milo pomladansko solnce na jasnem nebu prijadra ter prijazno obeta, da kdorkoli se v zali obleki namenja v sveti Kerški hram, mu na večer z lajnom in z močo nadležno in kvarno veselja kalilo ne bode; ali če praznični dan po prihodu sv. Duha čmernega obraza ne kaže: glej, kako pezderna nečimurnost ves lišp in svit hitoma tovari na dan, vse plitve predale votlih mošenj preberskuje — na Kerko mora iti, kar po Zagradcu kuje in žebjari, kar po okolici koplje in dervari, po hribih životari in motari. Naj bo! sej tej človeški šopirnosti se v nasproto postavlja ter temu dnevnu romarsko častitost rešuje božjopotna truma; odkod? Dráge, brežine, nekdam slovenske, po katerih se zdaj giblje in muči ljud s ptujih krajev v naše domovje pregnan, te po kamnitih stezah suhe Krájine pošljejo svoje prebivavce počastit ss. Kozma in Damjana. Kočevarskih romarjev zaupna gorečnost je časi resnično občudovati, ker prigródi se ne malokrat, da se kateri romar po sto in sto korakov dolgi, dokaj grudavi poti s prosečo ali hvalečo molitvijo po nazih kolenih proti cerkvi pomiče. Belo oblečene trume Hočevarjev so njega dni kar zverstoma proti Kerki romale, ali ščasoma je tudi Hočevarjev jelo zmanjkovati. Predrago jim kapelico na Kerki je bil zob časa ščasoma spremenil v hrambo za pokopališčno orodje. Ondi so imeli o shodu nemško pridigo in mašo; in ta stara navada je móгла nehati. Grenka prikazen za romarsko oko in serce. — Pride roženkranska nedelja in od ribniških, sódraških žlebin, iz bloških in loškopotoških merzlih krajin se romarske rajde z molitvijo in s petjem bližajo proti Kerki, se tu poklonijo ss. Kozmu in Damjanu, jo odrinejo na Záplaz Mater Božjo počastit, in v saboto popoldne že zopet glasno prepevanje oznanja njihovo povernitev na Kerko. Kaj pa ljudstva romarskega in družega privabi sem tako znana Kozmijanova (Kozmo-Damjanova) nedelja, to naj oko vidi, pero naj miruje. Letosnje nedeljsko obhajanje godú preslavnih mučencev je med dozdjanjo otožnost vtilo nadepolno tolažbo, da minula je doba, ko je romarska noga bolj poredkoma stopala proti Kerki, in se puščobno zaraščala romarska pot. (Konec sled.)

Od sv. Petra blizo Maribora. Pretečeno nedeljo, (t. j., 9. u. m.) je bil za nas, v resnici den veselja in slave Marijine, — al ne le za nas, ampak gotovo za vse, ki so prišli iz bližnjih in daljnih krajev počastit B. D. Marijo, Mater in Pomočnico vsih kristjanov. Cerkev „gorska“, kakor jo navadno imenujemo, — cerkva Bl. Device Marije, ki se na prijaznem hribu med vinogradi kaj lepo odlikuje, in kjer prelep razgled vživaa po bližnjem Mariboru, Pohorji, po ravnini Mariborski in Ptujski, po slov. gorinah itd., — cerkva na tem prijaznem hribu že več ko 400 let stoječa se je vsa olepsala, tako rekoč v novi obleki blagoslovila službi Božji in časti B. Matere Marije, ter sopes se odperla pobožnosti vernega ljudstva. Bila je prelepa slovesnost, nam nepozabljiva. Veliko število vernega ljudstva in več ko 100 deklic spodobno v belo obleko opravljenih se je zbralo v procesii, ktera se je, počensí v farni cerkvi, lepo vila po prijaznem hribu na „Goro.“ Lepo in ginljivo bilo je viditi, kako so pridne deklice na svojih nedolžnih ramah nesle podobo Matere Božje, namenjeno za veliki oltar, ter so svoji Kraljici v čast in slavo lepe pesmi prepevale. Procesijo, ktere se je vdeležilo tudi več duhovnikov iz sosednjih župnij, in vsi p. n. čast. gg. kanoniki iz Maribora, — so vodili mil. g. proš dr. Vošnjak iz Ptuja. Blagoslovili so pa cerkev mil. gosp. stolni dekan M. Pikelj iz Maribora, ki so tudi prvi služili pontifikalno meso v novoblagoslovljeni cerkvi. Hvalo pa izrečemo, serčno hvalo pri tej priložnosti znanim verlim pevcem gg. bogoslovcem iz Maribora, ki so kaj lepo pevali pri sv. meši lepe Marijine pesmi! Povikšali so pa še tudi celo slovesnost in željam občim

plazi po vsi Nemčiji rovarski ozenj, zlasti freimavrarski, po vstregli čast. gosp. spiritival Fr. Kosar, slavnoznani govornik, s svojim govorom. Ker je cerkva vsa malana in pa na presno (fresko), — so si za primeren predmet izvolili razlaganje malarij, primerjali malano cerkev bukvam, iz katerih brati more vsak, naj je učen ali neučen, — ter so Marijo slavili kakor Devico in kakor Mater. Povod k tem točkam so jim bile lavretanske litanije, ktere so v napisih in s primernimi simboli razpeljane po velikem oltarju in v krasnih slikah po oboku v presbiteriji, — in zgodovinske čertice iz življenja Marijinega, ktero pred oči stavijo lepe slikarije po drugih delih te Marijine cerkve. Prepričani smo, da si bodo verni poslušavci dolgo hranili v srcu prelepe nauke. — Kaj bi še zdaj rekel o prenovljenji te cerkve? Umetnost posameznih reči presoditi drugim prepustim, — le toliko še dostavim, da veselja se človeku serce širi, kedar stopi v lepo gotiško cerkvo in vidi krasno malarijo, bogato okinčane gotiške oltarje itd. in reči mora nehoté: „V resnici, tukaj je hiša Božja in vrata nebeške. (Gen. 28. 17.)“ Iz vsega se vidi umetnost, velika skerb in marljivost; hvala tedaj pridnim slikarjem; posebno imenujemo dva gg. vse hvale vredna po njuni omiki in preblagem srcu, g. Fautoni-ja iz Gemone na Laškem, in g. J. M. Tendler-ja, poštenega Nemca iz Leoben-a na Štajarskem. Pred vsm pa hvala gre prečast. gosp. tukajšnjemu župniku Marku Glazer-ju, častnemu kanoniku in konzistornemu svetovavcu, kteri so zato početje priskerbili umetnikov in v svoji veliki gorečnosti za čast Božjo in slavo Marijino darovali celo zdravje svoje. Ali ker človeške hvale niso iskali, jim poverni obilno ves trud Bog in Marija! V tolažbo pa jim bodi prepričanje, da so s tem delom veliko storili k večji časti Božji in dušnemu zveličanju vernikov. Gotovo bo ta cerkva še dolgo pri farmanih spomin njih blagega serca ohranila tudi po njihovi smerti. Stroški so bili veliki, večji kakor je bil v začetku prevdarek, ali nadjamo se, da pri velikem številu Marijinih častivcev bodo se znašli tudi, kteri bodo svojo ljubezen do blažene Marije Device v djanji pokazali, — saj jim bo Marija obilno povernila! —

Iz Maribora. 26. oktobra. „Slomške Drob-
tinice“ za leto 1864 so že donatisnjene in v malo dneh za razpošiljanje pripravljene. Zato prosimo prečastite gospode dekane vseh slovenskih škofij, da bi naročilne pole prej ko prej z obilnimi podpisi nazaj poslati blagovolili. Dostavimo pa tudi prošnjo do vseh slovenskih pisateljev, da bi ta častiti spominek, ki služi zlasti v slavo Slomškovega imena in njegov spomin oživlja, obilno podpirati blagovolili; zlasti potrebujeta dva poslednja predala: „Za šolo“ — in „Slovenska gerlica“ obilnoše pomoči. Pa tudi vse drugo nam bo ljubo in drago, zlasti življenjopisi ver-
lih oseb kmetijskega in rokodelskega stana. (Konec nast.)

**Letošte Drob-
tinice** obširno popisujejo stiske in zadrege Pija IX in vabijo sv. Očetu na pomoč; nekoliko pridig od ranje. Slomška itd. Na čelu je podoba sv. Očeta. Pola za naročevanje (terdo vez. 1 gold., v pol usnji 1 gold. 10 kr.) je v čitavnici, pri vredništvu Zgod. Dan. id. Vse tako kaže, da so kaj izvrstne.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Vse se eden družega boji. Zbornice, ministri, diplomati se bojé časnikarjev, časnikarji se bojé pravde in ječe; vladarji se bojé prekucuhov in rovarjev, rovarji se bojé resnice in svoje hude vesti, bojé se puš in baganetov, bojé se Karlovih varov, Kisinga in aliance, torej vpijejo, kakor da bi jim kdo že kožo z života vlekel. „Armonia“ pa tolaži prekucuhe, da naj se nikar preveč ne plašijo, kajti oni, meni ta list, ki so pustili toliko pogodb razdreti, toliko samovladarstev razdjati . . . bodo li spoznali potrebo zediniti se v brambo kimajočega občinskega društva? Vladarji se pomenkvajo zdaj s tem, zdaj z unim; med tem se

Rusovskem se množijo skrivne družbe in se razodevajo s strašnimi požigi. Ako bo ta reč tako dalje segala, meni uni list, bo nazadnje rovarjem ostal premagati le še papež sam, ki je brez orožja, ki je zapušen. Zoper tega se vam ne bo treba ne orožiti, ne razoroževati. On bo v vaših rokah kakor ga boste hotli. In obdali ga boste ob nekem dnevu in ga boste častili s hinavšino, poslednjič ga prosili, da naj se vrednega stori blagosloviti vaše krivične djanja, tiste djanja, kterm se človeška moč ni vedila in ne znala ustaviti. Papež bo odrekel blagoslov! Vi boste sneli šemo, ga boste zalezovali, mu žugali, dali mu boste krono mučenstva. In papež se bo podvergel mučenstvu, ne bo pa hudobije blagoslovil. Ako umorite enega papeža, boste mogli umoriti še drugega; kajti vse papeže boste vidili vstajati z ravno tisto postavnostjo, resnobo, ponižno neprestrašenostjo, z ravno tisto nadzemeljsko jasnostjo, ki dá tudi življenje za spolnjenje svete dolžnosti. Poprej bo vam zmanjkalo sape dajati mučenstvo, kakor pa papežem moči ga sprejemati. Poprej se bo lucifer utrudil Cerkev napadati, kakor pa Bog jo podpirati. Takrat se jih bode veliko izmed vas zmudrilo, in primorani bodo pravega Boga spoznati; in blagor jim, kteri ga bodo spoznali saj takrat: toda trikrat blagor njim, kteri ne bodo odlašali do tje ga spoznati, temuč ga bodo molili vse žive dni in ostanejo stanovito zvesti Njegovemu namestniku na zemlji in Cerkvi katoliški, apostoljski, rimski.

Grof Rechberg je odstopil in namesto njega so Njih veličanstvo grofu Mensdorf-u zročili ministerstvo ces. hiše in zunanjstva.

Govoré, da se Rusija želi z Rimom zopet sprijazniti, da utegne celo cesarovič naslednik v Rimu zimovati. —

Tudi Viktor Emanuel se ima podati v Nice obiskat ruskega cesarja. Enako govore, da belgiški kraj tje pride. Napoleoa je 27. prišel v Nice in dolgo krenljial s carom; kdo vé kaj? Včeraj je imel že spet v Parizu biti. Ruski pa je neki že poprej bil vediti dal, da v Nice noče nič politiskega početi.

Govori se, da naj močnejši vladarji evropejski se imajo po odhodu ruskega cara iz Nice v Parizu sniti. Ali ni to Napoleonov kongres? Pa ta glas se bo najberže razpočil, kakor toliko družih. Taisti dobro znani framasonski časnikarji namreč vse zlagoma tako „pristimujejo“, da bi Avstrija Francii po volji storila in franko-laško pogodbo poterdila. Kdo bo dvomil, da tudi v Avstrii ni brez framasonov, kterm bi bilo všeč, ako bi Avstrija vgriznila v to kisko franko-laško jabelko?

Baroš, francoski minister bogočastja, namenja neki okrožnico do francoskega episkopata, v kteri bi zagotavljal, da se bode deželna oblast papeževa ohranila. Na Francoskem in povsod so si pa katolicanje svesti zastran ohranjenja papeških deržav; ali gosp. Baroš si ni tako svest, če se bo ohranilo cesarstvo na Francoskem. (Arm.) Marsikteri, ko se samemu hlače tresejo, jih začne drugim popravljati.

Toliki lagoj o zmagah amerikanskih severcev zoper jugovce se shaja na te-le reči, kolikor novojorski kat. list piše 6. vinotoka: „Uni teden je bilo strašno človeško klanje. Vojna o Potomaku je krenila proti Ričmondu in je vzela nektere okope in zunanje terdnjave; pa majhni spéh je bil drago plačan. Južne vojne so se bojevale na obup. General Lee je sam veleva. Kmali se je imelo razodeti, če južni pusté Petrograd in Ričmond, ali pa se mora Grant (severni poveljnik) umakniti. Gen. Šeridan v dolu Senandoah ni toliko opravil, kolikor se je govorilo, in Šermanova moč je zasedena za herbtom, železnice in vse dovoznje ji žugajo presekat. Mobile ni vzeto, kakor so naznauovali. — Amerikanski časniki se še zmiraj pokajo, kdo naj bi se v bližnji volitvi za predsednika izvolil; demokrati hočejo Maklclana, republikani pa zopet Linkoln-a; od poprejšnjega pričakujejo več miroljubnosti.

Za hercegovaškega škofa je izvoljen prečast. O. Paškal Bucić, lektor v Rimu, po rodu Hercegovce, mlad učen in rodoljuben frančiškan, ki ga vsi Hercegovci željno pričakujejo. (Nar. Nov.)

V Angliji je neki Berger razposlal do vsih učenih spričevanje, da naj bi ga podpisali. To spričevanje terdi, da med sv. pis-mom in vedo ni nikakorsnega nasprotja, in da naravoslovski preiskovavec ni treba, da bi bil skeptikar ali dvomljivec zastran bibliških resnic. Že čez 200 angleških učenih je to spričevanje podpisalo.

Lesniki, jabelka in lesnik^a e.

Kraljevi prokurator v Torinu je 21. u. m. „Hudobo“ pod pečat djal. Kaj vse premore nova Italija! Imenuje pa se tako nek šaljiv list. — Na Dunaju, kakor se bere, večkrat napravijo veliko preiskovanje po mestu, kar imenujejo „allgemeine Streifung,“ in o taki priliki mesto močno potrebuje. V noči 23. t. m. so zaperli 239 oseb obojega spola zavoljo pijanosti, potepinstva itd., katerih ene so preč poslali, druge ošibali, v delavnišnice potaknili itd. . . . Tudi drugod bi kaj takega dobro delo. — Komej da se je Viktor Emanuel laškim prekucuhom v znani pogodbi 15. km. začel nekoliko umikati, že ga strašno sovražijo. Na njegovem poslopji žaljive napise mažejo itd. Potuhnjeni dopisi tergovce s smertjo strašijo, ako bi kateri o pričetki zbornice imel prodajalnico odperto, češ, da domovina žaluje. Časnik „Diritto“ je naravnost rekel, da si bo narod prekucijo izvolil, ker mu vlada želj ne spolni. — Ruski car je 21. u. m. prišel v Nico. Ni pa tudi cesarsko popotvanje z rožicami posuto, ako „Opinion nationale“ caru pod nos in brez kazni sme zabavljati, da car sam je sicer pravi poštenjak, njegova vlada pa da pred očmi stermeče Evrope vsak dan brez števila hudodelstev izmisli in doverši, pa da mu mora serce kervaveti, ako mu politiški vzroki velevajo, kako kervi žejno pošast, nesramnega komuni-sta z redom sv. Andreja okinčati. Je pa tudi „Opinion“ pravi daljnogleduh, ki v odstranjenju Rusijo z jastrebovim očesom gleda, Italijo pred nosom pa prezira. — Rovarstvo v Algerii zopet hujsi ude-luje in žugajo, da ga ne bo kmali konec.

Duhovske spemembe.

V goriški nadškofii. Vis. čast. And. Kocman, komenski dekan (ki bo letos ob zahvalnici 13. listop. 50let-nico obhajal), je postal častni kanonik; v. č. g. dr. Jan. Hrast, prof. zgodov. in cerkv. prava, je imenovan tudi vodja v semenišču; v. č. g. dr. Evgenij Valusi špi-ritval, č. g. Miha Bolter, dozd. stanjalski duh. pom., pa podvodja in gospodar v semenišču. — Zraven teh so še na-slednji č. g. g. tako prestavljeni in vmesteni: Dozd. semi-niščni podvodja gosp. Mat. Primožič za vik. v Šempolaj; od tod g. Jan. Fabian za vik. v Pliskovico; g. Blaž Madon za fajm. v Šempas; g. Fr. Mozetič iz Bat za vik. v Vertobjo; v Bate g. Anton Keber za vik.; v Pod-mevec za duh. pom. sem. duh. g. Jož. Skočir; na Bu-kovo za fajm. bivši kriški kaplan g. Fr. Žužek; g. And. Brezovščik (mlajši) za duh. pom. in učitelja v Ročin, od tod g. Jan. Volf za duh. pom. v Kanal; dozd. jagerski prov. g. Jan. Selak za vik. v Orehek; Jagersče bo o-skerboval začasno šembreljski g. fajmošter; g. And. Vuga s Šentviške gore za duh. pom. in učitelja v Libušino; od tod g. Ant. Hvalica za duh. pom. v Tmin; iz Tmina g. Jan. Kuštrin za proviz. v dolnje Tribuše. V. č. g. And. Skočir, bivši tminski dekan, je šel v pokoj, in namesto njega pride v Tmin za fajm. in dek. v. č. g. Jak. Doljak, dozd. cerovški vikarij. G. Jan. Šmuc gre iz Mirna za vik. v Žablje; g. Ant. Lukežič, bivši duh. pom. in učitelj v Biljah, za duh. pom. v Miren; g. Jož. Pušič iz

Romansa za duh. pom. v Mošo; g. Jan. Vester, nov posv., za duh. pom. v Cirkno, g. Ljud. Vodopivec, nov posv., za duh. pom. in učitelja na Šentviško goro; g. And. Leban, nov posv. za duh. pom. v Bovec; v Lokvo za proviz. dozd. kanalski kapl. g. Štef. Breščak. — Za-casno sta stopila v pokoj gg. And. Stepančič in Jan. Likar. — Umerl. je č. g. Jan. K. Vata, penz. korvikarij in kurat. R. I. P.! —

V ljubljanski škofii. Faro Smladnik je dobil gosp. Mat. Preželj, in Premska fara je razpisana 19. vino-toka 1864.

V lavantinski škofii. Č. g. Juri Stuhec je postal lokalist v Polensaku; — Matevž Pogelšek, na-mestnik pri sv. Antonu poleg Vuzenic. — Prestavljeni so gg. kaplani: Andrej Vuk na Ptuj; — Mih. Korošec v šent-Juri pri Reihenu; — Anton Drozeg v Šma-rije; — Janez Antolič v Lotmerek; — Janez Fe-renc v šent-Peter pri Radgoni; — Blaž Rotnik v Voj-nik; — Juri Jugovic v Prihovo; — Franc Klav-žar v Ulimje; — Janez Košar v Remšenik.

Dobrotni darovi.

Za g. Riharjev spominek. G. Jož. Pleiweis, ter-govec 5 gold.

Za pogorelee v Mehovem. Neki duhoven 2 gold.

Za pogorelee v Iški vasi. Iz Zagorja: „Bog nas varuj časnega in večnega ognja“ 2 gold. (Že odraj-tano. Vred.)

Za afrikanski misijon. M. Drašler 1 gold.; Mica Pikuš 1 gold.; Ursula Skedl 1 gold.; iz Kovorja g. F. V. 1 gold.; iz Teržica: M. K. 1 gold.; M. M. 1 gold.; P. M. 1 gold.

Darovi za sv. Očeta.

Učenci spodnje gimnazije iz čveterih a) razredov 27 gld. sv. Očetu o vseh Svetih za prežico s premilo prošnjo: Po besedah, ktere je govoril naš Gospod Petru „pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce (Jan. 21).“ pasi, o visoki Pastir! naše učenike, pasi tudi nas učence srečno in mo-dro ter blagoslovi nas, da „rastemo kakor v letih, tako tudi v modrosti in ljubeznjivosti pri Bogu in pri ljudeh“ (Luk. 2, 52). — J. M. „Super aspidem et basiliscum ambulabis, et conculcabis leonem et draconem (ps. 90, 13). 3 gld. — Učitelj z ljubljanske realke 2 gld. — Dve ker-šanske keršeniči prosite blagoslova za zadnjo uro. 50 kr. — Neki duhoven naj višjemu poglavarju Jezusove cerkve: za odpušanje grehov 2 ces. cekina. — Neka keršenica: „Da bi mi Bog dal, kar ga prosim“ tolarček za 11 grošev. — Za pobožno življenje in srečno smert neka devica 1 gld. — Za poterpežljivost in srečno smert. Neka devica 1 gld. 60 kr. sr. — Dve keršeniči 45 kr. sr. za blagoslov sv. Očeta. — Vdova, sveti Oče! Vas prosi blagoslova zase in za svojega sina: Dva križavca vsak za 2 gld. in 12. kr., 1 gld. in 4 petice, tedaj 6 gld. 24. kr. st. den. — B. B. prosi blago-slova zase in za svojo deržino in rodovino, in pa da bi Bog ponižal sovražnike sv. cerkve in sovražnike sv. Očeta 2 gld. 12. kr. sr. — T. B. Prosi za zdihljnej pri sv. Obhajilu za-se in za svojo deržino; 1 gld. sr. — N. Kn. dekla, prosi spomina za srečno zadnjo uro, in spomina za mertvo zlahto 40 kr. sr. st. d. — M. K. Bog daj srečno zadnjo uro! 1 gld. sr. — G. M. T. 2 križavca po 2 gld. 12. kr. st. d. — G. Fr. T. 1 križavec za 2 gld. 12. kr. „Et non tradas Eum in manum inimicorum ejus; Š. 2 gold.

Zavolj velike goječe s prostorom bomo darove za sv. Očeta, ki se čez pričakovanje prav veselo množijo, prihodnjic dalje naznanovali; čas za pošiljanje je do 6. t. m. zdaljšan, da se ta reč ob naj vgodnišem trenutku ne preterga.